

Underlag till förskolerapport 2023 för Kungsholmens stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

Stadsdelsnämndernas underlag till Stockholms stads Förskolerapport 2023.....	3
Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning inklusive insatser för barns behov av språkutveckling.....	3
Fortsätt inventera icke inskrivna barn samt följ upp informationsinsatser och uppsökande verksamhet.....	3
Utveckla uppföljningen av det språkutvecklande arbetet.....	3
Utveckla samverkan med socialtjänsten och andra myndigheter	4
Personalens utbildningsnivå, arbetssituation och förutsättningar för uppdraget	6
Följ upp och utvärdera insatserna för att förbättra personalens kunskaper i svenska.....	6
Utveckla organiseringen för undervisning så att den är förskollärlärd i samtliga barngrupper.....	6
Förbättra arbetssituationen genom att fortsätta stärka arbetslagets kultur och förutsättningar för uppdraget	6
Övriga utvecklingsområden i stadsdelsnämndernas systematiska kvalitetsarbete	7

Stadsdelsnämndernas underlag till Stockholms stads Förskolerapport 2023

Tillgång till förskola och tidigare förberedelser för fortsatt utbildning inklusive insatser för barns behov av språkutveckling

Fortsätt inventera icke inskrivna barn samt följ upp informationsinsatser och uppsökande verksamhet

Stadsdelsförvaltningen har genom barn- och elevregistret inventerat vilka barn som inte går i allmän förskola eller förskola. Stadsdelsförvaltningens har kontaktat vårdnadshavarna till dessa barn och erbjudit dem plats i allmän förskola eller förskola. Totalt var det åtta barn förvaltningen kontaktade och erbjöd plats. Ingen av dem har tackat ja till plats, ett barn har flyttat utomlands och de andra familjerna har inte hört av sig till förvaltningen. Det är oklart om det finns ett behov av förskoleplats för dessa barn och om familjerna vistas på Kungsholmen.

Inskrivningsgraden för barn i åldern 2-5 år är hög på Kungsholmen och ligger på 95,8 procent vilket är 0,5 procentenheter högre än förra året och 1,4 procentenheter högre än genomsnittet i staden.

Utveckla uppföljningen av det språkutvecklande arbetet

Förskolornas språkutvecklande arbetssätt har följts upp på olika sätt under året. Alla förskolor har egna mål och förväntade resultat gällande det språkutvecklande arbetet. Målen och de förväntade resultaten har följts upp i det pedagogiska verktyget, i tertialrapporter och i lärloggar som kopplats till lärområden.

Stadsdelsförvaltningen har sammanställt och analyserat måluppfyllelsen i tertialrapporter. Det har också gjorts utvärderingar genom dialoger med rektorer och biträdande rektorer vid rektorsmöten och en kvalitetskonferens i samband med tertialrapport 2.

Det målstyrda arbetet har gett effekt gällande undervisning av språk och kommunikation. I årets förskoleundersökning har resultaten förbättrats från 81 till 84 för frågan "Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt språk". Förvaltningen kan se att samarbetet med biblioteken har ökat och att högläsningen har utvecklats på många förskolor.

Utvärderingarna under året visar på att fördjupningsarbetet med lek på alla förskolor har gynnat det språkutvecklande arbetet. De flesta förskolorna utgår från barnlitteratur som inspiration i arbetet med lek. Flera förskolor arbetar med lekvärldar där högläsning av böcker kopplas till lekvärldar av bokens innehåll.

Flera avdelningar med yngre barn lyfter fram hur de använder sig av TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) som en viktig del av det språkutvecklande arbetet. Framförallt de yngsta barnen använder det som en resurs i sin kommunikation med

både pedagogerna och varandra. Många grupper, både med yngre och äldre barn, beskriver också hur man har tagit vara på barnen intresse för nya ord och hur man "samlar" på nya begrepp och tillsammans utforskat dess innebörder.

Biblioteksbesök bidrar också till en variation i litteratur och både bok-appar och biblioteket har använts för att lyssna på litteratur på olika språk. Många förskolor låter barnen göra egna berättelser med hjälp av digitala verktyg. Biblioteket samarbetar med förskolorna kring kappprumsbibliotek för barn och vårdnadshavare.

En förskola beskriver de effekter de kan se hos barnen genom att de arbetat med apparna "berätta" och "författa". Arbetet har bidragit till intresse och utveckling av barnens eget berättande och teckenskapande där barnen själva tagit rollen som författare och skapat egna böcker och illustrationer.

Skolverkets filmer och ett material med språkmoduler har använts för att utveckla pedagogerna kunskaper och förståelse för det språkutvecklande arbetssättet.

De kommunala grundskolorna har gett återkoppling till förskolans rektorer på organisationsnivå och hur de arbetar med *Hitta språket* i förskoleklass.

Återkoppling på gruppnivå är svårt eftersom grundskolorna tar emot barn från cirka 50 förskolor i stadsdelen.

Stadsdelsförvaltningen har en förskola där det finns finsktalande personal. Vårdnadshavarna väljer dock den fristående sverigefinska förskolan för sina barn. Det har inte varit några vårdnadshavare som anmält intresse för förskoleverksamhet på samiska eller meänkieli.

Utveckla samverkan med socialtjänsten och andra myndigheter

Förskolorna samarbetar på olika sätt med socialtjänsten. Under våren deltog avdelningschefen för socialtjänsten och chef samt biträdande chef för familjeenheten på en rektorskonferens för att diskutera hur samarbetet kan utvecklas. Rektorerna förde bland annat fram att det vore bra om pedagogerna kan få utbildning för att uppmärksamma alkoholberoende och våld i nära relationer. Socialtjänsten fick utifrån detta uppdrag att ta fram ett förslag till utbildning.

Under hösten 2023 har socialtjänsten bjudit in till möten för pedagoger och rektorer då de berättat om sin organisation både kring orosanmälningar men också det förebyggande arbetet med olika former av föräldrastöd.

Rektorsgruppen, har också tillsammans med socialsekreterare och andra funktioner inom socialtjänsten, deltagit i en föreläsning om sexuella övergrepp mot barn. Nästa steg är att erbjuda pedagoger i förskolan utbildning med liknande innehåll.

Det finns idag inget samarbete mellan förskolan och BVC och det behöver utvecklas. Öppna förskolorna har under året samarbetat kring familjecentrerat arbetssätt och bjudit in BVC till sin verksamhet.

Möjligheterna med samverkan är att det går att utveckla barnhälsoarbetet och helhetssynen på barnens uppväxt. En utmaning är att det finns många BVC på Kungsholmen med olika huvudmän.

Det finns en gemensam rutin för orosanmälningar i alla förskolors krispärm som tas upp med pedagogerna minst en gång per år och vid nyanställning.

Nedan följer en redovisning om hur de olika förskolenheterna arbetat med oro kring barn och våld i nära relationer under året:

Marieberg-Essingeöarnas förskoleenhet

Anmälningsskyldigheten och hur vi ska agera vid misstanke om barn far illa har gått igenom på APT. För att stärka kompetensen kring våld mot barn har vi använt oss av ett utbildningsmaterial från "Barnafrid". Förskolorna har använt sig av olika böcker i arbetet med barnen så som "Liten och trygg", "Kompisböckerna", "Okej med dig" och "Stopp min kropp";

Flera förskolor har synliggjort barnkonventionen i olika sammanhang. Förskolorna har en levande dialog om förhållningssätt genom att lyfta konkreta exempel och ge varandra feedback utifrån barnsyn och barnrättsperspektiv.

Enhetens arbete med att genomföra kränkingsanmälningar samt samtala om de etiska dilemman som kan uppstå när medarbetare går utanför gränsen har också stärkts under terminen.

S:t Görans förskolenhet

Vi bedömer att vi når målet fullt ut, vi ser att personalen på samtliga förskolor i enheten har kunskap om hur man anmäler sin oro/misstanke och att vi i ledningen ofta får direkt information om någon oro uppstått och vi har kontakt med socialtjänsten. All personal är informerade om att man kan kontakta socialtjänsten för rådgivning också.

På en förskola i enheten har det tidigare funnits en osäkerhet kring allas ansvar att agera vid oro, osäkerhet kring rutiner för detta.

Vi har haft många dialoger och det finns återkommande som information vid APT, för att säkerställa att alla ska känna till hur de ska agera.

Vi ser många exempel på att det finns tillitsfulla relationer mellan vuxna och barn där barnen anförtror sig till pedagogerna på förskolan. Materialet "Liten och trygg" från Brottsoffermyndigheten är ett material som är implementerat och används kontinuerligt i samtal och möten med barnen på alla förskolor i enheten.

Hornsbergs förskoleenhet

Vi bedömer att målet fylls i sin helhet på samtliga av enhetens förskolor. På APT i januari gjordes en nogsam genomgång att rutinerna för orosanmälningar. Flera medarbetare uttryckte att det blev tydligt vad som förväntas och att de kan få stöd från ledningen i detta uppdrag.

En pärm för barnsäkerhet har tagits fram där de absolut mest väsentliga rutinerna kring barnsäkerhet är framlyfta för att de inte ska försvinna i mängden av rutiner som exempelvis finns i KRIS-pärmen. Pärmen finns i fysisk form på alla förskolor och har gått igenom av samtliga medarbetare. Vi ser kvitton på att rutinen kring orosanmälningar är förankrad genom att pedagoger återkommande kommer till ledningen för stöd och råd kring uppkommen oro.

Flera orosanmälningar har gjorts under terminen och det har fallit ut väl. Det pågår aktivt arbete med barnen utifrån olika material så som stopp min kropp, Liten och trygg och

Barnkonventionen, dock kan vi se att några förskolor inte använt något specifikt material vilket vi kommer säkerställa framåt.

På två förskolor inom enheten har barnskötarna mötts i ett särskilt nätverk kring detta vilket givit en extra skjuts och tyngd till arbetet. Pedagogerna beskriver i sina uppföljningar att barnen vänder sig till dem när de är ledsna eller rädda och att detta visar tecken på förtroendefulla relationer. En förskola lyfter också fram att man ser att barnen vågar säga nej både till kompisar och vuxna och ser det som ett tecken på att kunna sätta gränser och ge sig själv rätt till integritet.

Personalens utbildningsnivå, arbetssituation och förutsättningar för uppdraget

Följa upp och utvärdera insatserna för att förbättra personalens kunskaper i svenska

Rektorerna organiserar arbetslagen så att språksvaga pedagoger har kollegor som kan stötta dem. De har fått träna i sina arbetslag och därigenom utvecklat sitt svenska språk. Rektorerna bedömer att pedagogerna känner sig mer trygga med högläsning efter stöd från förskollärare i sitt arbetslag. Några medarbetare har påbörjat formella studier för att förbättra sitt svenska språk. Rektorer och biträdande rektorer tar upp det svenska språket som ett kompetensområde vid medarbetarsamtalen men upplever att det är färre medarbetare än tidigare som behöver stöd.

Utveckla organiseringen för undervisning så att den är förskollärlädd i samtliga barngrupper

På 3 av 97 avdelningar saknas det förskollärare med legitimation. Två avdelningar har saknat legitimerade förskollärare under en längre tid, med det finns personal med pedagogisk högskoleutbildning på de avdelningarna. Det finns alltid legitimerade förskollärare från andra avdelningar eller ledningsfunktioner som ansvarar för undervisningen på de avdelningar som saknar legitimerade förskollärare.

Förbättra arbetssituationen genom att fortsätta stärka arbetslagets kultur och förutsättningar för uppdraget

Alla förskoleenheter på Kungsholmen har bemanningsteam med tillsvidare- eller månadspersonal som fungerar som fasta vikarier. Det är främst barnskötare i bemanningsteamerna men även några förskollärare. När medarbetare från bemanningsteamerna kommer ut och täcker upp för frånvarande personal uppfattas det som positivt och mer tryggt eftersom de känner barn, personal och vårdnadshavare. De är också insatta i varje förskolas organisation och rutiner.

Statsbidraget för att öka kvaliteten i förskolan har använts för att täcka en del av kostnaderna för bemanningsteamerna men också för att göra riktade satsningar med mer personalresurser till förskolor med lägre kvalitet.

Rektorerna har tillsammans med skolchefen och HR följt upp frånvaron och tagit fram åtgärder för att minska den. Det har gett resultat med lägre frånvaro under den senare delen av 2023.

Stadsdelsförvaltningen har tillsammans med rektorerna sett över den gemensamma överenskommelsen om PUT-tid under året så att den mer är kopplad till hur stor barngrupp förskolläraren leder undervisningen för.

En särskild enkät om arbetsbelastning gick ut till medarbetarna på varje förskola hösten 2022 och åtgärder togs fram för att förbättra arbetssituationen. Resultaten i medarbetarenkäten 2023 visar att arbetet gett resultat och att det genomsnittliga AMI:t i förskolan höjdes från 81 till 85. Ledarskapsindex har ökat till 84 vilket visar att ledningsorganisationerna ute på förskolorna ger ett bra stöd till medarbetarna.

En ny enkät om arbetsbelastningen har gått ut till alla medarbetare i november 2023.

Under 2023 har en särskild satsning genomförts med handledning, utbildning och kollegialt lärande för de biträdande rektorerna för att underlätta deras arbetssituation.

Övriga utvecklingsområden i stadsdelsnämndernas systematiska kvalitetsarbete

Språk och lek är prioriterade läroplansområden för alla enheter och förskolor.

Sedan tre år tillbaka arbetar alla kommunala förskolor med ett fördjupningsarbete om lek. Utvecklingsarbetet har drivits av ett nätverk med förskollärare, biträdande rektorer och förskolestrategen på förvaltningen. Forskare från Stockholms universitet och Södertörns högskola har varit med i delar av fördjupningsarbetet.

I juni hade alla rektorer ett seminarium tillsammans med en lekforskare. En viktig frågeställning som diskuterades var "Lek som lärande" i förhållande till "Lek för lärande". Diskussionen handlade om att leken är viktig för barn för sin egen skull, att pedagogerna inte bara ska "använda" leken för att lära barn olika saker exempelvis ett läroplansmål. Förskolan måste värna om barns rätt till lek för sin egen skull utan att känna sig pressade att presentera dokumentation på vad barnen har lärt sig inom olika ämnesdiscipliner.

Under höstterminen har några av förvaltningens förskolor påbörjat ett Erasmus-samarbete med förskolor på Island. Förskollärare från Kungsholmens förskolor har skuggat sina kollegor på Island och arbetat på en vänförskola. Våren 2024 kommer deras kollegor från de isländska förskolorna att komma på besök till Kungsholmens förskolor. Erasmus-samarbetet har fokus på lek kopplat till social hållbarhet.

Arbetet med Speciella lekgrupper har fortsatt och utvärderingen innan sommaren visar att barnens sociala kompetens har utvecklats och att de deltar i lekar med andra barn i högre grad än tidigare.

Förskoleavdelningen på Kungsholmen har gjort en stor satsning för att höja kvaliteten på

maten i förskolorna och skapa en större likvärdighet mellan förskoleköken.

Köksmästartjänster har inrättats för att leda utvecklingen tillsammans med en projektledare. Gemensamma riktlinjer för måltiderna och en gemensam meny för alla förskolor har arbetats fram av kockarna. Menyn har lett till en högre andel ekologiska livsmedel och lägre koldioxidutsläpp.

Under året har kockarna utvecklat mellanmålen på förskolorna och även tagit fram ett arbetsmaterial för att arbeta med matråd där barnen görs delaktiga. Utvecklingsarbetet fortsätter under 2024 med att utveckla måltidspedagogiken och samarbetet mellan kockar, barn och pedagoger.

Förvaltningen stödjer det systematiska kvalitetsarbetet på förskolorna utifrån en tydlig årsstruktur och gemensamma dokument. I början av varje år går förvaltningen ut med en tidplan och anvisningar för uppföljningen i tertiärrapporter och verksamhetsberättelsen. Det finns en gemensam struktur och mall för hur den löpande planeringen och uppföljningen görs av arbetslagen i det gemensamma pedagogiska verktyget. I förvaltningens publiceringspolicy finns anvisningar om hur förskolorna ska arbeta med grupplärloggar och individuella lärloggar. Dokumentationen av barnens lärande i lärloggar har följts upp i förvaltningens digitaliseringsnätverk och på rektorsmöten.

En gemensam kvalitetskonferens genomförs alltid med rektorer och biträdande rektorer i juni då alla förskolor lämnat in sina T2:or. Utifrån dialoger och uppföljning av varje förskolas resultat blir utvecklingsområden tydliga.

Förvaltningen har ett särskilt arbetssätt att följa upp förskolor med lägre resultat som bland annat innebär en granskning då alla medarbetare intervjuas om arbetsmiljön, den pedagogiska kvaliteten för barnen, kommunikationen inom förskolan och ledarskapet. Resultatet av intervjuerna sammanställs av förvaltningen och presenteras för både ledning och medarbetare och det blir då tydligt vad som behöver utvecklas för att höja kvaliteten. Utifrån den interna granskningen tas åtgärder fram av rektor och förvaltningen. Den interna granskningen följs upp efter ett halvår med uppföljande intervjuer för att se vilken effekt olika åtgärder fått.